

gično, a donosi najvažnije aspekte iz života i djelovanja fra Anđelka Milanovića Litre, od detaljnih biografskih podataka, kronološkoga opisa djelovanja u Provinciji i izvan nje, potom analize izbora radova iz skladateljskoga opusa, bibliografije (Milanovićeve kao i one o njemu), do podataka o glazbenoj školi u Otoku kod Sinja (koja nosi njegovo ime) i drugih crtica što upotpunjuju pogled na širinu Milanovićeve osobnosti, djelatnosti i, općenito, duhovno-intelektualne ostavštine. Recenzenti su prof. dr. sc. Vito Balić, izv. prof. dr. sc. Ivan Botica i dr. sc. Stjepan Čovo, a uredništvo knjige (kao i ono navedene biblioteke) potpisuje doc. dr. sc. fra Ivan Macut.

Ne iznoseći ovdje posebne osvrtne na fra Anđelkov plodni **život (zainteresirane stoga** rado upućujem upravo na samu

knjigu), osvrnuo bih se zaključno na činjenicu da je i njegov životni put – utkan u cijelosti u dinamiku ove pastoralno veoma zauzete Provincije – dokaz da od vremena do vremena pojedinci poput fra Anđelka Milanovića Litre, potaknuti realnim potrebama svoje uže i šire cjeline, uz mogućnost udružiti različite prirodne inklinacije i usvojene obrazovne nadogradnje te najzad polučiti rezultate koji imaju blagotvorna učinka ne samo među neposrednim prijateljima, subraćom i suradnicima nego i u Crkvi na čitavu hrvatskom govornom području – od pojedinih njegovih skladba (istina, nedovoljno poznatih), makar i sasvim kratkih, do uspješnih harmonizacija gregorijanskih napjeva, koje je još uvijek redovito moguće čuti na našim liturgijskim slavljenjima.

Mirko Jankov

SUSRET LITURGIJSKIH ZBOROVA VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE U SARAJEVU

Tradicionalni susret liturgijskih zborova Vrhbosanske nadbiskupije, XVIII. po redu, upriličen je u subotu 14. svibnja 2022. u prvostolnici Presvetoga Srca Isusova u Sarajevu. Susret je započeo svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio kanonik i rektor katedrale mons. Ante Meštrović. Koncelebrirala su četvorica svećenika među kojima je bio dekan Brčanskoga dekanata i župnik u Brčkom preč. Damir Ivanović, prenosi nedjelja.ba.

Na početku je članove zborova, dirigente, animatore, orguljaše/svirače, pristigle župnike, kao i ostale vjernike pozdravio mons. Meštrović te istaknuo kako su susreti takva tipa »poticaj za predaniji rad i sudjelovanje u liturgiji župne zajednice, a ujedno i zahvala za požrtvornost koju Crkva gaji prema angažiranim

vjernicima«. Također je prenio pozdrave nadbiskupa metropolita vrhbosanskoga i apostolskoga upravitelja Vojnoga ordinarijata u BiH mons. Tome Vukšića, koji se nalazi na vojnom hodočašću katolika pripadnika Oružanih snaga BiH u Lurdu u Francuskoj.

Nakon naviještenoga evanđelja mons. Meštrović je progovorio o Konstituciji Drugoga vatikanskoga sabora o liturgiji koja jasno naglašava da će »sveta glazba biti to svetija što bude tješnje povezana s bogoslužnim činom, bilo da srdačnije izrazi molitvu, bilo da potiče jednodušnost, bilo da svete obrede obogati većom svečanošću (SC 112)«. Nadalje je posvijestio kako u Konstituciji također stoji da »bogoslužni čin poprима plemenitiji oblik kad se službe Božje svečano slave pjevanjem (SC 113)«.

»Sv. Augustin će reći: 'sveto pjevanje preobražava nas u živu hvalu iskazanu Bogu', istaknuo je propovjednik te napomenuo kako se susret zborova doga-

da na blagdan sv. Matije, koji je jedini apostol kojega Isus nije izravno odabrao i čije tijelo počiva sjevernije od Alpa, u Njemačkoj u gradu Trieru. Nadalje je posvijestio kako je »Matijin poziv nerastavljiv od vjerojatno najveće izdaje u povijesti čovječanstva. Za samo 30 srebrnjaka prodao je apostol Juda Iškariotski svoga učitelja Isusa židovskim svećenicima«. »Kako bi se ponovno upotpunio krug dvanaestorice, sveti je Petar, nakon Isusova uzašašća na nebo, sazvaov vijeće apostola. Biralu su između dvojice: Josipa Barsabe i Matije, kako bi zamijenili izdajnika. Nakon molitve, kocka je pala na Matiju. Predaja kaže da je hrabro propovijedao evanđelje te je mučen i ubijen sjekiirom u Etiopiji«, ustvrdio je rektor katedrale te se obratio nazočnima naglašavajući kako su »svjesni da crkvena glazba i pjevanje izgrađuju crkveno zajedništvo i duhovnu povezanost vjernika«. Naglasio je kako je lijepo kad se pjeva, posebice je lijepo kada pjevaju zborovi i svećenik. Objasnio je da se tada vjernici osjećaju više povezanima.

»Pjevanjem vjernici lakše iznose svoje zajedničke i osobne molitve, osobito onda kada im običan govor zakazuje i ponestaje riječi«, dodao je i posvijestio kako je uputa o glazbi u svetom bogoslužju *Instructio musicam sacram* iz 1967., crkveni dokument koji su zajedno izradili liturgičari, crkveni glazbenici, biskupi i predstavnici pastoralnoga klera. »Govori o glazbi i na taj način naglašava njezinu pastoralnu ulogu, to jest aktivno sudjelovanje vjernika u svečanim liturgijskim slavljinama i njihovu duhovnu korist. Prva sinoda Vrhbosanske nadbiskupije, uzimajući u obzir naše okolnosti, progovorila je i o crkvenoj glazbi i dala upute za naše područje. Sve je u duhu Konstitucije Drugoga vatikanskoga sabora o liturgiji i instrukcije *Musicam sacram*, a to

znači djelatno sudjelovanje Božjega naroda: 'vjernički puk nipošto ne smije biti isključen kod pjevanja... (Usp. Br. 198)'«, rekao je na kraju propovijedi mons. Meštrović.

Na misi su sudjelovali i liturgijsko pjevanje animirali članovi svih devet okupljenih zborova predvođenih Katedralnim mješovitim zborom »*Josip Stadler*« kojim je ravnao vlč. Marko Stanušić, *regens chori* sarajevske prvostolnice i koordinator za crkveno-liturgijsku glazbu Vrhbosanske nadbiskupije, koji je godinama i organizator okupljanja zborova.

Nakon euharistije i kratkoga odmora uslijedio je koncert duhovne glazbe tijekom kojega je devet zborova nazočne počastilo izvedbama 18 višeglasnih ili gregorijanskih popijevki. Voditeljica programa bila je Nikolina Cvitanović. Na susretu nije iz opravdanih razloga sudjelovao zbor iz Novoga Travnika.

Nakon zbora bogoslova Vrhbosanskoga bogoslovnoga sjemeništa »*Stjepan Hadrović*«, čiji je dirigent bio vlč. Ivan Rako, nastupili su zborovi pojedinih župa s dirigentima: katedrale Srca Isusova – Sarajevo, s. Petronila Kovačević; Sv. Ante – Žepče, (orgulje) Marko Spajić, dirigent s. Slavica Tubak; Sv. Mihovila – Vareš, s. Ružica Marijić, Presvetoga Srca Isusova – Brčko, Željko Klaić; Uznesenja BDM – Uskoplje, s. Helena Bakula; Sv. Ivana Krstitelja – Lug-Brankovići, (orgulje) Anđela Filipović, Jelica Filipović, dirigent; Uznesenja BDM - Dolac, (violina) Margareta Pitić, Vlatka Čabro, dirigent, a na kraju koncert je zatvorio Katedralni mješoviti zbor »*Josip Stadler*« – Sarajevo pod ravnanjem vlč. Stanušića.

Potom je mons. Meštrović podijelio zahvalnice voditeljima zborova, a na koncu je uslijedilo druženje u Svećeničkom domu Vrhbosanske nadbiskupije.

<https://www.ktabkbih.net>